

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Me?unarodni, interdisciplinarni, dvojezi?ni, online ?asopis

Voz u travi

Gojko Beri?

Vozovi su, naime, jedna od najboljih metafora današnje Bosne i Hercegovine. Tri i po godine nakon Daytonu zamišljena država i dalje hr?e me?u koricama famoznog sporazuma, a život se uglavnom odvija bez nje i mimo nje. Sli?no je i sa vozovima. Stotine kilometara tra?nica zarasle su u travu, a polomljeni vagoni izgriženi r?om stoje razbacani po mrtvim kolosijecima. Iz me?unarodne kase iz koje se parama pune bosanski bunari bez dna, dato je nešto novca i željezni?arima, kako bi se saobra?aj pokrenuo bar na dionicama gdje za to postoje uslovi. Ali, vozovi i dalje stoje. Istina, tu i tamo protutnji teretnjak sa kakvim namjenskim teretom i brže-bolje se vra?a natrag. ?ujem da ide i nešto putni?kih vozova iz Sarajeva. Kažu: jedan voz ide ?ak do Mostara i ?apljine, a lokomotiva s jednim vagonom kotrlja se do Visokog i natrag. Država je poderana, pa je i željeznica poderana.

Kloparanje vozova nije više zvuk koji se širi Bosnom. Danju je taj zvuk mamio poglede ljudi koji su živjeli uz prugu, a no?u su s njim ulazili u san i isto tako se budili. Kad se kaže voz, svi mislimo na onaj putni?ki. Tako je otkako postoji željeznica. U životu svakog ?ovjeka voz zauzima važno, ponekad i najvažnije mjesto. Ne znam ima li novinara koji nije napisao bar jednu reportažu iz voza. Voz je za Bosance bio najve?a pri?aonica na svijetu: još prije nego što bi smjestili svoj prtljag i sjeli, oni bi spontano zapo?injali dijalog. U vozu su se ljudi jedni drugima ispovijedali kao nigdje drugdje. Voz je bio velika putuju?a košnica u kojoj su neznanci jedni drugima nudili cigarete, rakiju iz boce i pe?enu piletinu. U vozu su ljubavi bile iznenadne i kratke, ali su se uvijek pamtile. Na zadnjoj stanici, u kupeima su ostajali tragovi našeg putovanja: oglo?ane kosti u zamaš?enom papiru, pepeo i prazne kutije od cigareta, ispijene limenke, ogrisci jabuka i pro?itane novine.

Svako putovanje vozom bilo je na svoj na?in neponovljivo. A evo, u Bosni stasava generacija koja možda ni u svojoj dvadesetoj godini ne?e vidjeti voz, a kamoli njime putovati.

Ali ?ak i kad bi sutra, nekim ?udom, vozovi krenuli u svim pravcima, u njima bi opet bilo veoma malo putnika, pa makar svaki kupe pratila po dvojica vojnika SFOR-a. Ho?u re?i da putovanje vozom nije više stvar željezni?ara. Sloj r?e koji se nataložio na željeznici direktno je proporcionalan slobodi kretanja u Bosni i Hercegovini. Oni koji su etni?ki podijelili ovu zemlju, znaju šta rade i kad je rije? o vozovima. Jer kad bi vozovi sa putnicima oslobo?enim bilo kakvog straha ponovo krenuli na sve strane, Bošnjaci, Srbi i Hrvati bi se opet po?eli miješati. A ima li išta opasnije za ?uvare nacionalnih torova, za te vladare naših podijeljenih i slomljenih duša. Njima je dovoljan samo jedan voz, onaj koji saobra?a unutar njihovog ksenofobi?nog mentalnog polja.

(7. maj 1999.)

© 2007 Gojko Beri? – Originally published as *Pisma nebeskom narodu* by Oslobo?enje, Sarajevo

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.